

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

กล้วยหอมทองปทุม

ทะเบียนเลขที่ สช 63100136

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครอง
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กล้วยหอมทองปทุม คำขอเลขที่ 60100174
ทะเบียนเลขที่ สช 63100136 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 4 ธันวาคม 2560

ประกาศ ณ วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2563

(นายทศพล ทังสุบุตร)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๑๕๒/๒๕๖๓

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

กล้วยหอมทองปทุม

- (1) เลขที่คำขอ 60100174 ทะเบียนเลขที่ สช 63100136
- (2) วันที่ยื่นคำขอ 4 ธันวาคม 2560 วันที่ขึ้นทะเบียน 4 ธันวาคม 2560
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน จังหวัดปทุมธานี
ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดปทุมธานี ถนนปทุมธานี – สามโคก
ตำบลบางปรอก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 12000
- (4) รายการสินค้า กล้วยหอม

(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

กล้วยหอมทองปทุม (Hom Thong Pa-Thum Banana/Kluay Hom Thong Pa-Thum) หมายถึง กล้วยหอมทองที่มีผลใหญ่ยาว หน้าตัดค่อนข้างกลม ปลายคอดเล็กน้อย ผิวฉนวน เปลือกบาง ผลดิบสีเขียวฉนวน ผลสุกสีเหลืองทองฉนวน เนื้อเหนียวแน่นรสชาติหอมหวาน ปลูกในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี

ลักษณะของสินค้า

- (1) พันธุ์กล้วย: พันธุ์กล้วยหอมทอง (Gros Michel)
- (2) ลักษณะทางกายภาพ
- รูปทรง ผลใหญ่ยาว หน้าตัดค่อนข้างกลม ปลายคอดเล็กน้อย
  - เปลือก เปลือกบาง ผิวฉนวน ผลดิบสีเขียวฉนวน ผลสุกสีเหลืองทองฉนวน
  - เนื้อ เนื้อเหนียวแน่น
  - รสชาติ หอมหวาน
- (3) ลักษณะทางเคมี: มีค่าความหวานตั้งแต่ 16 - 23 องศาบริกซ์

กระบวนการผลิต

การเตรียมดินและการปลูก

(1) ใช้หน่อพันธุ์ที่มีคุณภาพในจังหวัดปทุมธานี มีลักษณะแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่เป็นโรคหรือไม่มีแมลงรบกวน

(2) เตรียมพื้นที่โดยยกร่องกว้าง 6 - 8 เมตร ร่องคูน้ำกว้าง 1 - 1.5 เมตร ลึก 0.5 - 1 เมตร หรือถึงชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเล มีคันดินอัดแน่นเพื่อป้องกันน้ำท่วม ก่อนยกร่องควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ และปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่

(3) ขุดหลุมกว้าง 30 x 30 x 30 เซนติเมตรโดยประมาณ และใส่ปุ๋ยคอกรองก้นหลุมก่อนทำการปลูก นำหน่อพันธุ์วางไว้ในหลุมปลูก จากนั้นกลบดินให้เสมอกับปากหลุม ทั้งนี้ ระยะปลูกระหว่างหน่อควรห่าง 1 - 2 เมตร หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่

การดูแลรักษา

- (1) ควรมีการนำเลนจากร่องคู่น้ำมาใส่โคนต้น อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อปรับพื้นที่ และบำรุงต้นกล้วย
- (2) ให้น้ำ ใส่ปุ๋ย และปรับปรุงดินอย่างสม่ำเสมอตามความเหมาะสม
- (3) ตัดแต่งใบกล้วยที่เป็นโรค แมลงทำลาย หรือแห้งตาย
- (4) มีการค้ำยันต้นกล้วยด้วยไม้ไผ่หรือวัสดุแห้งยาว ประมาณ 3 - 4 เมตร เมื่อต้นกล้วยออกเครือ

การคลุมเครือกล้วย

- (1) ทำหลังจากต้นกล้วยออกเครือและผลกล้วยเข้าทรงและหรืองอขึ้นแล้ว โดยใช้ถุงพลาสติกทึบที่มีช่องว่างด้านล่าง เพื่อป้องกันไม่ให้ผิวกล้วยเกิดลายหรือผิวไม่สวย
- (2) ควรป้องกันกำจัดแมลงก่อนคลุมเครือกล้วย

การเก็บเกี่ยว

- (1) สามารถเก็บเกี่ยวได้เมื่อ ผลกล้วยสุกร้อยละ 70 สำหรับส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ และผลสุกร้อยละ 80 - 90 สำหรับส่งจำหน่ายภายในประเทศ หรือตามความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการขนส่ง ก่อนถึงผู้บริโภค
- (2) วิธีการเก็บเกี่ยว ควรใช้มีดเคียวหรือวัตถุมีคม ตัดเครือหรือหวีกล้วย
- (3) การบ่มสุก สามารถใช้ได้ทั้งน้ำยาช่วยสุก และก้อนแก๊ส ตามความเหมาะสม

การบรรจุหีบห่อ

- (1) รายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์ ฉลาก หรือหีบห่อให้ประกอบด้วยคำว่า “กล้วยหอมทองปทุม” และ/หรือ “Kluay Hom Thong Pa-Thum” และ/หรือ “Hom Thong Pa-Thum Banana”
- (2) ให้ระบุชื่อ ที่อยู่ ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่ติดต่อได้

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดปทุมธานี ตั้งอยู่ระหว่างละติจูด 14 องศา 2 ลิปดา 44 ฟลิปดาเหนือ ลองจิจูด 100 องศา 38 ลิปดา 22 ฟลิปดาตะวันออก มีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ฝั่ง ได้แก่ฝั่งตะวันออกหรือฝั่งซ้ายของแม่น้ำมีอำเภอเมืองปทุมธานีบางส่วน อำเภอธัญบุรี อำเภอลำลูกกา และอำเภอคลองหลวง ฝั่งตะวันตกหรือฝั่งขวาของแม่น้ำ มีอำเภอเมืองปทุมธานีบางส่วน อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอสสามโคก ลักษณะดินเป็นดินเหนียวที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีความเป็นกรดหรือดินเปรี้ยว ระบายน้ำได้ช้า มีระบบชลประทานที่มีน้ำตลอดปี ทำให้สามารถเพาะปลูกพืชแบบร่องน้ำ และมีการนำโคลนในร่องน้ำมาใช้ ปรับพื้นที่ และบำรุงต้นพืช ทำให้กล้วยหอมที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีให้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดปทุมธานี จัดอยู่ในภูมิอากาศแบบร้อนชื้นสลับแล้ง ในเขตนี้จะมีฤดูฝนและฤดูแล้งแตกต่างกันอย่างชัดเจนสามารถแบ่งได้ 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน โดยได้รับอิทธิพลมาจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน โดยฤดูนี้จะเริ่มมีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมชื้นพัดปกคลุม ทำให้ฝนตกแพร่กระจายตามร่องมรสุม

ประกอบกับร่องความกดอากาศต่ำ (Depression) พาดผ่านทางทิศตะวันออกทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลให้อากาศจะหนาวเย็นสลับร้อน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,394.27 มิลลิเมตร มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 28.82 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี 71.54 เปอร์เซ็นต์ จากปัจจัยดังกล่าวทำให้กล้วยหอมทองปทุมที่ได้ มีรูปทรงผลใหญ่ยาว หน้าตัดค่อนข้างกลม ปลายผลคอดเล็กน้อย เปลือกบาง ผิวฉนวน ผลดิบสีเขียวฉนวน ผลสุกสีเหลืองทองฉนวน เนื้อเหนียวแน่น รสชาติหอมหวาน แตกต่างจากกล้วยหอมทองของพื้นที่อื่น

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดปทุมธานี เป็นพื้นที่หลักของโครงการคลองชลประทานเพื่อการเกษตรแห่งแรกของประเทศไทย ซึ่งเริ่มขึ้นระหว่างพ.ศ. 2433 - พ.ศ. 2440 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) โดยให้ บริษัท ขุดคลองแลคูนาสยาม จำกัด เป็นผู้รับจ้างขุด “คลองรังสิตประยูรศักดิ์” หรือ “คลองรังสิต” และคลองแยกต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่บริเวณทุ่งรังสิตให้เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวรองรับการขยายตัวของ การส่งออกข้าวซึ่งเป็นสินค้าอันดับหนึ่งของไทยในขณะนั้น ต่อมาจึงเรียกชื่อโครงการพัฒนาที่ดินบริเวณนี้ว่า โครงการรังสิต และเรียกบริเวณที่คลองนี้ไหลผ่านว่า “ทุ่งรังสิต” ผลจากการขุดคลอง ทำให้มีคนอพยพเข้ามา ตั้งถิ่นฐานบริเวณทุ่งรังสิตมากขึ้น

กล้วยหอมทองปทุม เป็นกล้วยที่นำพันธุ์มาจากจังหวัดเพชรบุรี โดยนำมาปลูกครั้งแรกเมื่อราว ๆ 70 ปีก่อน ร่วมกับการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ และเริ่มเป็นที่นิยมปลูกมากช่วงปี พ.ศ. 2540 โดยปลูกทดแทนส้มรังสิตที่มีผู้ ปลูกน้อยลง ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่และชนิดของดินที่มีความเป็นกรด ลักษณะของพื้นที่ที่มีคลอง ชลประทานซึ่งมีน้ำตลอดทั้งปี และการปลูกพืชแบบร่องน้ำที่มีการนำเลนจากร่องคู่น้ำมาทับบนแปลงปลูก มีคัน ดินอัดแน่นล้อมรอบเพื่อป้องกันน้ำท่วม ทำให้การเพาะปลูกพืชผักในพื้นที่นี้ มีลักษณะที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น จึงทำ ให้อายุกล้วยหอมทองปทุมมีลักษณะผล เปลือก และรสชาติที่แตกต่างจากกล้วยหอมพื้นที่อื่นจนมีชื่อเสียงอย่าง แพร่หลาย จากความนิยมดังกล่าว จังหวัดปทุมธานีจึงจัดให้มีงานประกวดกล้วยหอมจังหวัดปทุมธานีขึ้นเป็น ประจำทุกปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบันมีการจัดเป็นครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2560) ณ ตลาดไท โดยเกณฑ์การ ดัดสินมีถึง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านขนาดของหวีและผลใหญ่สม่ำเสมอ ด้านรูปทรง ลักษณะหวีและผลกล้วยที่มี ลักษณะดี เรียงตัวเป็นระเบียบ ด้านสีผิวเป็นสีเขียวอ่อน เรียบ สวยงามไม่มีริ้วรอย ด้านความดกหรือจำนวน ผลต่อหวีต้องไม่น้อยกว่า 13 ผล และด้านความสมบูรณ์ภายนอก สะอาด ปราศจากโรค แมลง และตำหนิที่ ผิดปกติ เหล่านี้ถือเป็นบทพิสูจน์ถึงชื่อเสียง คุณภาพ และมาตรฐานของผลผลิตกล้วยหอมจังหวัดปทุมธานี

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การปลูกกล้วยหอมทองปทุม ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองเสือ อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอ ลำลูกกา และอำเภอสสามโคก รายละเอียดปรากฏตามแผนที่

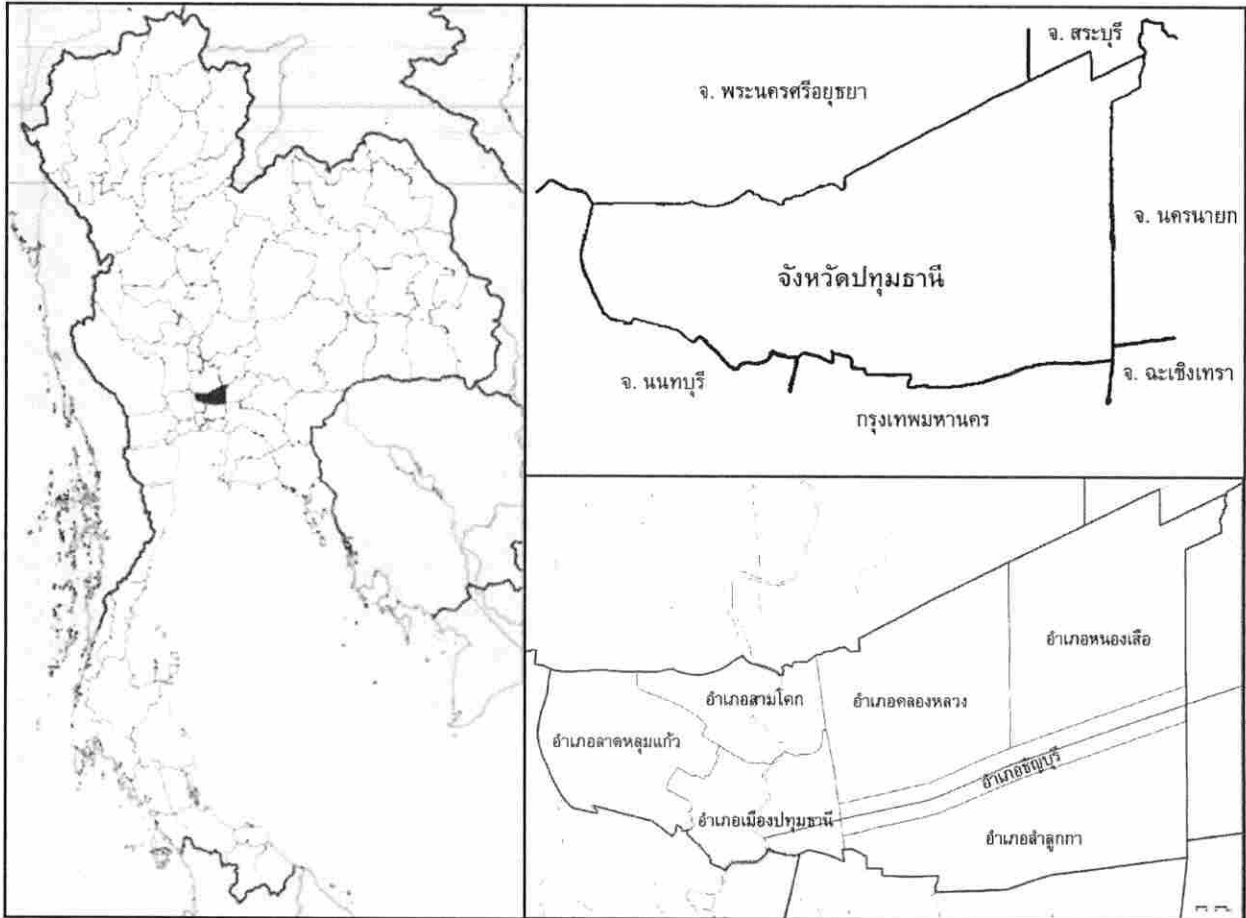
(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) กล้วยหอมทองปทุมจะต้องมีการผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด ตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือมีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตกล้วยหอมทองปทุม รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุม ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิต และระดับจังหวัด
  - (2) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต/ผู้ประกอบการค้าที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กล้วยหอมทองปทุม
  - (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กล้วยหอมทองปทุม
-

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ กล้วยหอมทองปทุม

ขอบเขตพื้นที่การปลูกกล้วยหอมทองปทุม ครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองเสือ อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอลำลูกกา และอำเภอสามโคก